

УВОД:

У савременој тржишној економији, коју карактерише слобода кретања капитала и роба, предузећа су присиљена да воде грчевиту битку за тржишни удио, односно за купце својих производа. При томе ће успјешнија бити она која понуде купцима већу вриједност садржану у својим производима или услугама.

Са позиције купаца и корисника јасно је да се они одлучују за производе и услуге код који добијају: за исту цијену више или исто за нижу цијену. На тржишту, позицију и приход остварују само оне организације које својом понудом испуњавају ове критерије. Власник капитала, са друге стране треба да буде увјерен да ће годишњи чист профит бити виши од каматне стопе банака на уложена средства.

У условима слободне конкуренције и отвореног тржишта за већину предузећа цијена производа, уз одговарајући квалитет, је практично диктирана од стране тржишних лидера и обима тражње. У таквим условима, један од основних начина за повећање конкурентности јесте смањивање трошкова пословања који се манифестују кроз смањење цијене коштања по јединици производа, односно услуге. Посебан проблем смањења трошкова јавља се код производње у малим серијама, гдје се не може примијенити економија обима, односно смањење трошкова кроз њихову расподјелу на већи број јединица производа. Рентабилност овакве производње почива управо на великим серијама и релативно дугој актуелности тог производа. Услови заоштрене конкуренције, међутим, битно су скратили вријеме актуелности истог производа. Да би му се актуелност очувала, неопходно га је често иновирати у складу са новим технолошким достигнућима и важећим модним токовима. Дрastiчно је скраћено и вријеме потребно да се идеја о неком потпуно новом производу реализује. У описаној ситуацији великосеријска производња постаје све рјеђе исплатива и постављају се захтјеви за средњим и малим серијама. Међутим, данас је малосеријска или појединачна производња оријентисана на употребу универзалних алатних машина уз велико учешће људског рада. Отуда се велики напори улажу да се организују такви производни системи који би и при малим серијама (и чак појединачној производњи) постигли економичност својствену великосеријској производњи.

Битно је нагласити да се смањивању трошкова на смије негативно одразити на квалитет производа, услуга, процеса и укупног пословања.